

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: Srednja stručna škola „Vasa Pelagić“	Gordana Stojanović, nastavnik Dragana Ljubojević, psiholog
Mesto, opština: Kovin, Kovin	
Školska uprava: Zrenjanin	
Opis primera dobre prakse IO	
Autizam ne mora biti prepreka	
Ključne reči: srednja škola, spektar autizma	
Opis obrazovne situacije učenika i okruženja	
<p>Dečak uzrasta 16 godina koji ima teškoće iz spektra autizma, učenik je Srednje stručne škole „Vasa Pelagić“ u Kovinu od septembra 2016. U našoj školi obrazuje se oko 230 učenika različitih obrazovnih profila iz dva područja rada: poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane i ugostiteljstvo i turizam. Učenici su iz Kovina i okolnih mesta i većina njih putuje do škole različitim prevoznim sredstvima. Škola ima prijatan ambijent za učenje i lepo okruženje, u školskom dvorištu je park sa raznovrsnim drvećem i ukrasnim žbunjem, kao i vodena površina sa ribicama. Takođe su obezbeđeni i svi potrebni objekti za praktičnu nastavu, tako da učenici praksu najradije obavljaju u školi. Nastavnici su posvećeni učenicima u svim fazama obrazovnog i vaspitnog procesa.</p>	
Opis dobre prakse	
<p>Pre nego što je ovaj učenik upisan, u školi smo sproveli određene aktivnosti kako bi ga pripremili na novo okruženje.</p> <p>On je prvi put posetio našu školu kao učenik 8. razreda, na Dan otvorenih vrata, sa drugovima iz osnovne škole. Poseta je organizovana na inicijativu nastavnika koji predaje fiziku i u našoj, i u osnovnoj školi a ovaj učenik ga dobro poznaje i ima u njega poverenje. Učenik je prilikom posete našoj školi uz sebe imao poznatu osobu i znao je da će mu nastavnik i dalje predavati fiziku ako upiše našu školu, što mu je pružilo osećaj sigurnosti. Tom prilikom, učenici su upoznali prostor škole, raspored i namenu prostorija i buduće nastavnike. U sklopu posete za učenike je organizovan i ručak koji su pripremili i poslužili naši učenici kuvari i konobari. Za našeg učenika čiji primer obrazovanja opisujemo ova poseta je bila prijatna i verovatno je to bilo značajno da on odluči da školovanje nastavi baš u našoj školi. Tako je u razgovoru sa komisijom za procenu potreba za pružanje dodatne podrške rekao da bi voleo da upiše školu gde se „sade biljke“, pa ga je Školska uprava rasporedila u našu školu. On je sada učenik drugog razreda obrazovnog profila poljoprivredni tehničar.</p> <p>Pre zvaničnog početka školske godine, učenik je još jednom posetio našu zajedno sa</p>	

roditeljima i osobom od poverenja od kojih smo dobili osnovne informacije o njegovim posebnostima koje su nam bile korisne za početak.

On živi u Gaju, selu u blizini Kovina, gde je i završio osnovnu školu. U srednju školu putuje taksijem. Prvih mesec - dva dana, u školu je dolazio u pratnji majke, a potom mu je obezbeđen pratilac - devojka koja je nedavno završila srednju školu, bliska po godinama, čiji je zadatak da se brine o njegovim potrebama pre i posle nastave i tokom odmora između časova.

Prvi dani u novoj školi su predstavljali izazov, izvor strepenje i nelagodnosti, posebno zato što su mu se u osnovnoj školi dešavale različite neprijatnosti od strane vršnjaka. Započeo je školovanje u našoj školi kao preplašen, povučen i zatvoren šesnaestogodišnjak koji je tek trebao da razvije poverenje i komunikaciju sa vršnjacima.

Njegov dolazak u školu bio je isto tako izazov za naš kolektiv i za ostale učenike. Stoga smo planirali da i njih pripremimo za rad i komunikaciju sa ovim učenicom.

Njegov odeljenjski starešina održao je sastanak sa učenicima iz odeljenja i istakao važnost i neophodnost međusobnog razumevanja i pomaganja (u odeljenju je pored njega još jedan dečak koji se obrazuje po IOP-u).

Tim za inkluzivno obrazovanje, prve nedelje septembra, održao je sastanak sa nastavnicima na kome su upoznati sa učenikovim specifičnostima i teškoćama, a psiholog škole dala je nastavnicima preporuke za rad. Dogovoreno je da čitav septembar bude mesec za upoznavanje i praćenje, a potom je izrađen pedagoški profil učenika. Do sredine novembra nastavnici su izradili IOP-e za drugi klasifikacioni period.

Podršku za izradu IOP-a obezbedili smo i kroz stručno usavršavanje. Takođe, podršku smo dobili i na sastanku tima za IO i odeljenjskog veća sa članicama Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju. One su članovima našeg kolektiva prenele iskustva u radu sa decom koja imaju teškoće iz spektra autizma i dale određene preporuke za dalji rad. Nastavnici su govorili o svom dosadašnjem iskustvu, pa je to bila prilika da se svi upoznaju sa postupcima koji daju dobre rezultate, kao i onima koji nisu adekvatni za ovog učenika.

Po rečima majke, učenik je imao problema u osnovnoj školi, pre svega zbog nerazumevanja i nestrpljenja vršnjaka i nastavnika. Školovanje je tada teklo teško, nerado je pohađao nastavu i često je izostajao sa časova. Sada redovno pohađa nastavu i njegova majka kaže da voli da ide u školu. Pohađa sve časove i sve ređe se dešava da se preglasno oglašava ili da za vreme odmora trči od zida do zida kroz školski hodnik. Na časovima je miran, ponekad deluje kao da je odsutan, ali zapravo sluša šta nastavnik priča i ume da odgovori na postavljena pitanja. Uredan je i veoma mu je važno da tekst na tabli bude pregledno napisan. Odgovara na pozdrave svima i razgovara i sa nastavnicima koji mu ne predaju. Smanjila se strepnja koja ga je obuzimala pri korišćenju toaleta zato što nije bio izložen neprijatnim iskustvima kakvih je bilo u osnovnoj školi. Za časove fizičkog vaspitanja presvlači se u svlačionici, na šta u osnovnoj školi nije pristajao. Raduje se ovim časovima, a kod kuće radi vežbe koje je na času naučio. Na časovima informatike i računarstva je veoma zadovoljan i aktivan, čak i samoinicijativno kod kuće sprema prezentacije. Omiljeni predmet mu je engleski jezik. Na praktičnoj nastavi se sve bolje snalazi. Važno je da su mu zaduženja

jasna i precizna, da pojedinačni zadaci ne traju predugo (5-10 minuta), kao i da mu bude objašnjeno zašto se nešto radi. Za razliku od prethodne godine kada je insistirao da na praksi radi sam, sada prihvata da radi u maloj grupi, ali je važno da okruženje bude mirno, bez buke i galame. Veoma je zadovoljan i ponosan kada nešto od povrća koje uči da uzgaja u okviru praktične nastave dobije da ponese kući.

Vršnjaci iz odeljenja, kao i učenici ostalih razreda, imaju razumevanja za njegove teškoće, potrebe i navike. Ne zadirkuju ga, pomažu mu na času. On nije naročito komunikativan, nekada je teže razumeti njegov govor, ali za početak pozitivan je pomak to što želi da odgovori na pitanja čak i onima sa kojima nije stalno u kontaktu. Strahovi roditelja vezani za podsmevanje i maltretiranje od strane vršnjaka su nestali. Roditelji kazu da je svakodnevno pun utisaka i rado priča o vremenu provedenom u školi.

Ovo je deo pisma koje nam je dostavila njegova porodica:

„...Naš sin je srećan. To je najvažnije.

Sam se priprema za školu dan unapred, pakuje knjige po rasporedu za naredni dan, ne dešava se da pogreši. Budi se za školu i priprema bez negodovanja. Ne traži razloge da ne ide u školu. Sam odlazi taksijem i vraća se. Dolazi iz škole veseo i priča kako je proveo dan u školi.

U školi po prvi put ima drugare. Ako propusti lekciju ili ne stigne da napiše, neko od drugara iz odeljenja mu to napiše.

Priča o svojim profesorima, zavoleo je sve predmete što je sigurno njihova zasluga. Engleski mu je i dalje omiljeni predmet. A nastavnik fizike, omiljeni profesor. Svakog četvrtka priprema na usb-u neko „iznenađenje“ za profesora fizike, nije nam poznato šta je to, ali tome posveti dosta vremena i srećan je kada se vrati iz škole četvrtkom i kaže kako ga je iznenadio.

U kući pomaže u svemu što se od njega traži. Znatno je veliki pomak u njegovom ponašanju, više nije uznemiren, potišten, nervozan i plašljiv. Odlikovan je Svetosavskom poveljom koja mu je uručena kada i drugim nagrađenim učenicima, bio je jako ponosan, a taj gest direktora i zaposlenih je za svaku pohvalu. U školi prisustvuje svim časovima, ne traži da iz škole ode ranije. Čak i sedmi čas prihvata bez negodovanja...“

Profesionalna dobit

Od početka prvog razreda, odeljenjski starešina je veoma je posvećeno radio sa učenicom, stekao je poverenje i ostvario saradnju sa porodicom, timom za inkluzivno obrazovanje i predmetnim nastavnicima i na taj način stekao veoma vredno profesionalno iskustvo.

Svi predmetni nastavnici uključeni u rad u odeljenju u kome je ovaj učenik su, neki samostalno, a neki uz pomoć školskog psihologa i tima za inkluzivno obrazovanje, počeli su da osmišljavaju aktivnosti na časovima na drugačiji način, da primenjuju različite nastavne metode i materijale. Na ovaj način povećali su svoje profesionalne kompetencije i empatiju.

Tim za inkluzivno obrazovanje takođe je obogatio svoja iskustva, budući da je to prvi učenik u našoj školi koji ima smetnje iz spektra autizma.

Svi zaposleni u školi postali su svesni da je u našoj sredini dečak koji traži pažnju i

razumevanje i zna da pokaže zahvalnost kada ih dobije. Savladali smo početne strahove i nesigurnost, videli smo da možemo da se snađemo. A možda ipak najdragocenije u čitavoj ovoj priči jeste što smo uspeli da razvijemo strpljenje, razumevanje i toleranciju kod naših učenika, koji sada znaju da postoje i oni koji su drugačiji, znaju kako da se ophode prema njima i prihvate ih bez ograničenja.